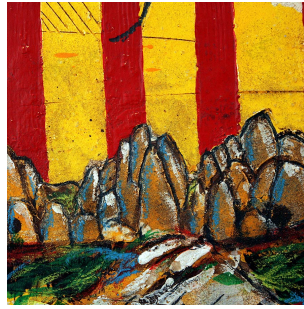

El lideratge carismàtic del Papa Francesc, home de Déu, obert a l'Esperit i enamorat de Jesucrist, ha estat profundament inspirador i transformador per l'Església.

Pau Vidal

Són mil anys d'història i de vida monàstica a Montserrat, des que l'abat Oliba, el 1025 fundà el nostre monestir, fins l'abat Manel, elegit per la comunitat el setembre de 2021 com a pare de monjos.

Josep Miquel Bausset

El dissabte de l'Octava de Pasqua, 26 d'abril, vam veure com se celebrava la missa exequial pel seu etern repòs en un matí radiant al sagrati de la plaça de Sant Pere del Vaticà,

Eduardo Pire Mayol

EL BON PASTOR

revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 177
MAIG 2025

Any XVI

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
20 de maig 325-2025	5
BERNABÉ DALMAU	
Papa Francesc, un bisbe de Roma profètic, inspirador i reformista.....	7
PAU VIDAL	
De l'abat Oliba a l'abat Manel.....	9
JOSEP MIQUEL BAUSSET	
La dona adúltera.....	13
JAUME PEDRÓS	
Canvi de Papa: els rituals.....	15
EDUARDO PIRE MAYOL	
<i>El dia que els caputxins vam organitzar un míting socialista .....</i>	<i>18</i>
EDUARD REY	
<i>Alguns elements religiosos del nacionalisme americà.....</i>	<i>20</i>
JAUME FLAQUER	
<i>Francesc, el Papa de les perifèries.....</i>	<i>22</i>
+XAVIER GÓMEZ GARCIA	
Carta a TV3 sobre el programa 30 MINUTS titulat LA BONA MORT.....	24
XAVIER SOBREVIA VIDAL	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Editor: Norbert Miracle. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
president de l'AVEPRO (Santa Seu)

El pontificat de Francesc ha durat poc més de dotze anys (2013-2025). El primer Papa jesuïta i llatinoamericà de la història de l'Església, era fill d'immigrants italians arribats a l'Argentina, a Buenos Aires, l'any 1929, set anys abans que ell nasqués el 17 de desembre de 1936. Tècnic químic, entrà a la Companyia de Jesús i aviat va ser provincial de la província jesuïta de Buenos Aires (1973). Prevere (1969), bisbe auxiliar (1992), Arquebisbe (1998) i Cardenal (2001), és elegit Papa el 13 de març de 2013. La seva mort arriba el 21 d'abril de 2025, Dilluns de Pasqua, a la seva residència de Santa Marta, al Vaticà.

Aquesta és la fitxa breu de la vida d'un Papa que ha conduït l'Església durant temps complexos, enmig de guerres (Ucraïna, Gaza, Sudan, Kivu, una autèntica tercera guerra mundial a trossets) i pandèmies (la del coronavirus), enmig d'un canvi d'època determinat per una globalització d'efectes contradictoris i per enormes avenços tecnològics de resultats dispers i incerts, enmig de profundes transformacions culturals i geoestratègiques i profunds reptes demogràfics, sobretot a Europa i en alguns països d'economies fortes.

Francesc, abans de ser Papa, no havia fet grans viatges ni havia tingut intervencions remarcables a escala internacional. Cert que la Conferència d'Aparecida (Brasil, 2007) l'havia consagrat com un dels líders de l'episcopat llatinoamericà, i és allí d'on surten no poques intuïcions que després apareixeran en l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, el document programàtic del seu pontificat, igualment influït per l'exhortació *Evangelii nuntiandi* de sant Pau VI (1975).

Francesc ha estat un Papa que ha comprès el món i l'ha estimat, que s'ha erigit en un ferm *defensor pauperum*, defensor dels pobres, i els ha situat al centre de l'Església i del seu missatge. En això, ha estat un continuador del Concili Vaticà II i n'ha desenvolupat un punt fonamental que calia proposar amb força i amb gestos concrets. Els pobres han entrat com a subjectes, com la part preferida del poble de Déu, en la història de l'Església i han rebut una atenció exquisida per part d'un Papa que els ha fet seure al seu costat. Els pobres han estat els primers en el papat de Francesc.

Amb aquest Papa, que, com ha escrit Marco Impagliazzo, ha estat el primer Papa global de la història, l'Església esdevé de manera autoritzada la veu dels sense veu, la veu dels marginats i descartats, dels presoners i dels pròfugs, dels sense sostre i dels malalts, dels infants i dels ancians, la veu de tots. Aquest posicionament respon, de manera estricta, a l'Evangelí de Jesús. És una qüestió que no es pot identificar en cap moment amb una opció política. Com va deixar clar el Cardenal Re en la seva homília del funeral del Papa, defensar els drets dels immigrants, per exemple, és una necessitat que brota de l'Evangelí, no un tema d'estratègia política, poc importa si és a Lampedusa, a Lesbos, a la frontera entre Mèxic i els Estats Units o a les Canàries. En aquest punt, el Papa difunt ha estat un intèrpret fidel del capítol 25 de l'Evangelí segons Mateu i de les benaurances del Regne, un Papa que s'ha expressat d'acord amb la veritat de l'Evangelí. La revolució de Francesc és la revolució de l'Evangelí, ni més ni menys.

D'altra banda, el Papa Francesc ha estat un líder moral a nivell mundial. Només cal veure com els poderosos d'aquest món, combreguessin més o menys amb les seves idees, han volgut fer-se presents al seu funeral i d'aquesta manera han situat l'Església davant una gran responsabilitat: la de ser l'ànima del món. Aquesta expressió, que ja apareix en la Carta a Diognet, escrit del segle II, i remarca la funció que tenen els cristians en relació al món en què viuen. Entrem en una nova fase, oberta pel papa Francesc, en la qual el papat es converteix en una instància global, que pronuncia, en línia amb l'encíclica de sant Pau VI *Populorum progressio*, una paraula de rescat per als exclosos i descartats de la terra, i de rehabilitació de la creació malmesa per l'acció humana. La cura del creat no és tangencial en relació a la missió de l'Església, com proclama l'encíclica *Laudato si'*.

En efecte, el món ha estat, per a Francesc, el camp on calia sortir a sembrar l'Evangelí del Regne, assumint ferides si calia i amb la identitat de deixebles missioners. El Papa, tornant a les benaurances (Mateu 5), ha insistit en la que diu: "Feliços els qui treballen per la pau, perquè seran anomenats fills de Déu" (v. 9). Tenir compassió del món significa mirar-se'l amb misericòrdia, amb la mirada del bon samarità. El Papa Francesc, de formes considerades massa directes per certs ambients eclesials, ha estat percebut per la gent del poble com una persona propera, afectuosa, que es feia càrrec dels seus afanys i de les seves mancances. Ha estat vist i sentit com un pare, i ha exercit una paternitat que ha desvetllat les fibres de moltes persones, que ara el troben a faltar i l'enyoren. El Papa Francesc ha estat un pastor que ha sabut recollir algunes de les conviccions "naturals" del poble de Déu i de la humanitat sencera, com ara l'anhel de pau que traspasa tota la terra.

El Papa Francesc ha estat un treballador a favor de la pau entre els pobles i un acèrrim opositor a la guerra o al rearmament preventiu com a forma, equivocada, d'evitar els conflictes. El Papa ha posat en evidència la contradicció que suposa el retorn a una nova guerra freda, en el qual tot se sostindria gràcies a una paritat d'armaments, com si aquests fossin automàticament dissuasoris. Sabem que no és així: les armes, si existeixen, es fan servir, tard o d'hora. Per això, l'única sembra encertada són les llavors de pau, la negociació, el diàleg, i en això l'Església és mestra d'humanitat com va quedar reflectit en

l'encíclica *Pacem in terris*, de sant Joan XXIII. La imatge de Zelensky i Trump parlant dins la basílica de Sant Pere parla per ella mateixa.

L'Església catòlica està cridada a anunciar l'amor de Déu, que s'ha revelat en Jesucrist salvador en l'Esperit. Jesús ressuscitat va saludar els seus deixebles dient-los "Pau a vosaltres" (Joan 20,19.26) i encara: "Us deixo la pau, us dono la meua pau" (Joan 14,27). La pau i la fraternitat universal, com subratlla l'encíclica *Fratelli tutti*, és el repte de totes les religions en aquest moment delicat de la història en el qual la guerra és vista per alguns com a solució, quan de fet és una "massacre inútil", en paraules de Benet XV dites ran de la Primera guerra mundial. La profecia de sant Joan Pau II amb la "Pregària per la Pau", la històrica trobada d'Assís, ha emergit intensament durant el pontificat de Francesc. El compromís a favor de la pau pertany a les tasques fonamentals d'una Església que encapçala un moviment transversal de confessions i religions a favor de la convivència entre els pobles.

El Papa Bergoglio ha volgut reformar l'Església, i les seves reformes han quedat inconcluses, almenys les que tenen a veure amb la cúria romana i amb la disciplina eclesial. Malgrat les vacil·lacions i les dificultats de renovació, el Papa Francesc va signar l'any 2022 la constitució apostòlica *Praedicate Evangelium*, de la qual manquen, però, les normes operatives. Pel seu costat, la *Veritatis gaudium*, especialment el seu Proemi (2017), resta una aportació important pel que fa al món dels estudis eclesiàstics superiors. El Papa ha obert processos de diversa índole (la lluita contra els abusos de tota mena, la presència de la dona en els organismes eclesials) i ha impulsat dos principis d'acció pastoral que han impregnat el seu pontificat i que expressen la seva manera d'entendre l'Església: la misericòrdia i la sinodalitat. La perspectiva d'una Església compassiva i d'una Església sinodal són dues puntes de llança que configuren una comunitat eclesial que es retroba, respectivament, en la paràbola del servei i en la imatge de la comunió construïda amb l'escolta i el diàleg.

La mort d'un gran Papa, sorprenent, amic dels pobres, fidel a la doctrina de l'Església, per damunt de tot un bon pastor del ramat de Jesucrist i de tota la humanitat, truca a les portes del judici de Déu i de la història. Donem gràcies al bon Déu pel do que ens ha fet amb aquest bisbe de Roma. Preguem per ell, i que ell pregui per nosaltres des de les estances eternes.

Un sol cor i una sola ànima

20 de maig 325-2025

BERNABÉ DALMAU

monjo de Montserrat i director de “Documents d'Església”

El 20 de maig es compleixen exactament 1700 anys de la inauguració del Concili de Nicea. Al llarg d'aquest any i ja des de la butlla de convocatòria de l'any jubilar no ha passat desapercebuda la importància d'aquella convocatòria quan l'Església tot just sortida de les persecucions celebrava el primer concili. Les Esglésies d'Orient ho recorden cada any en veneració d'aquells 318 pares el diumenge abans de la Pentecosta. El ritu bizantí ho fa amb aquests cants: “Sigueu glorificat per sobre de tot, oh Crist Déu nostre, que a la terra vau establir els nostres sants Pares com a torxes, i per ells ens vau conduir a tots a la veritable fe. Déu de misericòrdia, Senyor, glòria a vós! Missatge dels apòstols i ensenyament dels Sants Pares perquè l'Església enforteixi la unitat de la fe: vestint la túnica de la veritat teixida per la revelació celestial ella dispensa fidelment i glorifica el gran misteri de la fe”.

Potser no interessarà gaire als fidels l'aniversari de l'esdeveniment, però sí que és bo que el tinguem present. Curiosament molts creients viuen pendents de les estructures, molts estan immersos en una Església autoreferencial que el papa Francesc fustigà però que a la pràctica encara guia molts pensaments i molts anhels dels cristians. Per això és oportú tornar als fonaments de la nostra fe, i per això és important Nicea.

En aquest Concili té l'origen la professió de fe, que qui sap si recitem massa rutinàriament, però que conté la singularitat cristiana. És a dir: guardar-nos dels ídols, no confondre d'on i de qui ens ve la salvació, de l'únic Déu. El Credo ens fa afirmar que Déu Pare crea i recrea contínuament el món. Ens recorda la humanització de Déu, que passa per l'encarnació, la vida pública, la passió, la mort i l'experiència de resurrecció de Jesús. Ens afirma la identitat de l'Esperit Sant i la seva acció en l'Església. Ens promet la resurrecció nostra i la vida perdurable. En una paraula, fomenta la unitat de tots els creients que professem la mateixa fe.

Enmig d'aquesta riquesa d'amor de Déu, que enclou tota la història del món i de la humanitat, cadascun de nosaltres se sent com un simple gra de sorra. Però pensar que cada persona ha estat en el pensament de Déu des de tota l'eternitat ens fa apreciar encara més el do de la fe cristiana i el compromís al qual ens aboca. Ens fa sortir del nostre petit món, segons com molt esquifit, i ens insereix en un corrent d'esperança pel qual val la pena apostar.

Papa Francesc, un bisbe de Roma profètic, inspirador i reformista

PAU VIDAL, SJ

prevere jesuïta

delegat del provincial dels Jesuïtes a Catalunya

El lideratge carismàtic del Papa Francesc, home de Déu, obert a l'Esperit i enamorat de Jesucrist, ha estat profundament inspirador i transformador per l'Església. En un temps mundial convuls marcat per grans canvis, ha estat una veu moral i espiritual de primer ordre, que ha aconseguit traspasar les fronteres eclesials i esdevenir un referent global. Qualsevol persona compromesa en el bé comú, la justícia i l'espiritualitat s'hi ha pogut sentir inspirada.

Un papa Jesuïta, que va rebre formació salesiana i profundament inspirat per l'espiritual franciscana (prenent el nom del poverello d'Assís ho va voler fer ben palès). El 2013, quan va ser escollit, eren temps eclesials en què alguns es preguntaven si la vida religiosa no havia estat ja superada per altres moviments eclesials més recents. Amb el seu pontificat, Francesc ha mostrat que la vida religiosa segueix sent plenament vigent.

Per nosaltres avui potser podríem apuntar quatre pistes per a seguir aprofundint el seu llegat:

Primer, el seu desig d'una Església pobre i per als pobres ens pot esperonar a revisar els nostres modes de viure i les nostres prioritats per tal de fer-les més evangèliques. La imatge d'una comunitat de seguidors de Jesús no pas entotsolada, sinó en sortida ens pot ajudar a envigorir de nou el nostre desig missioner, el treball per la justícia i la pau, i el compromís amb la cura de la casa comuna i l'ecologia integral. Recordem que la primera visita del Papa fou a Lampedusa el 2013, mirant de despertar consciències contra la indiferència per la dramàtica mort en el mediterrani dels nostres germans i germanes migrants, reivindicant així la dignitat inalienable de tot home i dona, fill i filla de Déu. En un món tan trencat i ferit, les nostres comunitats i institucions han esdevingut veritablement "hospitals de campanya"?

Segon, en repetides ocasions Francesc ens ha recordat la necessitat de transformar les dinàmiques i la manera de fer dels nostres instituts per fer-los més fraterns. Amb aquella “parressia” tan seva, ens va alertar del risc de convertir la pietat i la religió en una pràctica autoreferencial i alienant. Reconeixem amb dolor i vergonya que massa sovint l’abús sexual, de poder, de consciència o espiritual ha format part de nosaltres també. Avui som convocats a posar tots els mitjans per combatre qualsevol forma d’abús a les nostres institucions, a l’Església i a la societat en el seu conjunt i esdevenir més clarament signes de bona notícia.

Tercer, l’aposta decidida pel camí sinodal ens permet preguntar-nos per com podem fer plenament nostra aquesta nova dinàmica eclesial inspirada per l’Esperit on l’acollida de la diversitat, la conversa espiritual i el discerniment son cabdals. Com ajudem a avançar vers la plena dignitat i, per tant, participació, de tot el poble de Déu?

I últim, la insistència del Papa Francesc a trobar un llenguatge planer, fresc, alegre i a bastir ponts i, no pas, aixecar murs és un bon recordatori per tots nosaltres. La centralitat de Déu a les nostres vides, neix d’una experiència personal de Déu, nodrida en la pregària. Així amb el cor abrusat amb aquest amor imparable, som convidats a viure la joia de l’evangeli tot compartint aquesta bona notícia arreu trobant les paraules, les accions i els gestos que puguin ser comprensibles avui.

I tot això en un context a casa nostra de clara disminució de les nostres comunitats i presències. Ajudem-nos a viure aquest moment històric amb realisme, però també creativament, joiosament i esperançadament. Aquest temps Pasqual ens ho recorda i, amb paraules del mateix Francesc amb gran joia diem que: “La resurrecció del Crist no és una cosa del passat; comporta una força de vida que ha penetrat el món. On sembla que tot ha mort, a tot arreu tornen a aparèixer els brots de la resurrecció. És una força imparable.” (EG 276).

Gràcies papa Francesc!

De l'abat Oliba a l'abat Manel

JOSEP MIQUEL BAUSSET, OSB
monjo del monestir de Montserrat

Són mil anys d'història i de vida monàstica a Montserrat, des que l'abat Oliba, el 1025 fundà el nostre monestir, fins l'abat Manel, elegit per la comunitat el setembre de 2021 com a pare de monjos. Per això des del 8 de setembre passat i fins el 8 de desembre d'enguany, estem celebrant els mil anys de la fundació de Montserrat.

En la història dels pobles, enmig de petites clarors o de grans foscors, sempre hi ha hagut uns determinats personatges que han condicionat la societat i l'han conduïda, de manera irreversible, per camins de diàleg i de pau. Entre aquests personatges sobreïx, sense cap mena de dubte, la gegantina figura d'Oliba de Cerdanya, al segle XI, del qual el 2008 vam celebrar el mil·lenari de la seua elecció com abat dels monestirs de Santa Maria de Ripoll i de Sant Miquel de Cuixà, vacants en aquells moments per la mort dels seus respectius abats. A més, el 1034 Oliba fou nomenat bisbe de Vic.

L'abat Oliba va ser un gran líder espiritual i un excel·lent conseller polític, que afavorí la vida intel·lectual, amb la creació de scriptoriums i de biblioteques, i que va impulsar i difondre la *Pau i Treva de Déu*. També va propagar l'art romànic i donà nova vida a la muntanya de Montserrat, amb la fundació del nostre monestir, l'any 1025.

Besnét de Guifré el Pelós, Oliba va néixer el 971 i va ser el tercer fill dels Comtes de Cerdanya i de Besalú. Quan l'any 988 el seu pare, Oliba Cabreta, va renunciar als comtats per entrar com a monjo al monestir de Montecassino, Oliba, que tenia disset anys, li pertocà ser comte de Berga i part del Ripollès, fins que el 1002, amb 31 anys renuncià als comtats i als seus béns personals i entrà com a monjo al monestir de Santa Maria de Ripoll, d'on va ser escollit abat d'aquest monestir, i poc després, del monestir de Cuixà, el 1008. Com a pare de la comunitat va fomentar la vida religiosa, cultural i artística, ampliant l'escriptori, on es van traduir importants manuscrits àrabs, grecs i llatins. De l'escriptorium sortiren, a més de les famoses bíblies miniaturades de Ripoll i de sant Pere de Rodes, els *Cronicons Rivipul·lenses*, el *Carmen Caupidoctoris* la *Brevis historia monasterii Rivipul·lensis* i les diverses redaccions dels *Gesta comitum Baccinonensium et regum Aragonum*, peces fonamentals de la historiografia.

Com a abat, Oliba reformà la vida monàstica, intensificant l'espiritualitat dels monestirs i preocupant-se per millorar la cultura dels seus monjos. A més, l'abat Oliba va treballar a favor de la vivència litúrgica i afavorí la vida eclesial. Com a defensor de la justícia, en un

context on els excessos de poder eren freqüents, l'abat Oliba va aconseguir que els senyors retornessin allò que retenien injustament. Com a promotor de la pau, Oliba tenia la saviesa de trobar el punt de concòrdia entre litigants, essent el capdavanter en impulsar i establir, l'any 1027 a Toluges, la Pau i Treva de Déu, destinada a suprimir la violència en determinats períodes de l'any, fixats de forma precisa.

Va ser el famós violoncel·lista Pau Casals que, en l'estrena de l'Himne de les Nacions Unides, el 24 d'octubre de 1971, va fer referència a la Pau i Treva de l'abat Oliba. Amb paraules sentides i plenes d'emoció, Casals digué: “Jo sóc català. Avui Catalunya ha quedat reduïda a unes províncies d'Espanya. Però què ha estat Catalunya? Catalunya va ser la nació més gran del món. Us diré perquè. Catalunya va tenir el primer Parlament, molt abans que Anglaterra. I fou a Catalunya on hi va haver un principi de Nacions Unides. Totes les autoritats de Catalunya es van reunir al segle XI a Toluges, una ciutat que avui pertany a França, però que abans era de Catalunya, per parlar de pau. Sí, al segle XI! Pau al món, perquè Catalunya ja estava en contra de la guerra, contra allò que les guerres tenen d'inhumà!”.

L'Abat Oliba, que el 1025 va fundar el monestir de Montserrat amb un grupet de monjos vinguts de Ripoll, va morir a Cuixà el 30 d'octubre de 1046, als 75 anys d'edat.

La carta circular necrològica que els monjos de Ripoll i de Cuixà enviaren als monestirs, remarcava com Oliba, al llarg de la seva vida, havia aglutinat “les ànimes” dels monjos, com tenia una “caritat exímia” i com era “amable amb tothom”. El seu testimoniatge, viscut en un temps de canvi cultural i social, ens estimula a viure el present d'una manera esperançada i renovadora.

De l'abat Oliba, fundador de Montserrat a l'abat Manel, han transcorregut mil anys de vida monàstica en aquest monestir. Mil anys on milers de monjos han lloat Déu i han acollit els pelegrins que han pujat la santa muntanya per venerar Santa Maria.

Com recull el *Necrologi* del nostre monestir, des del segle XI fins a mitjans del segle XIX, moriren uns 2250 monjos de Montserrat. I des de l'entrada a la Congregació Sublacense, l'any 1862, han mort centenars de monjos, una norantena dels quals he conegut, com l'abat Cassià Just, un home d'un cor immens i d'una tendresa admirable i l'abat emèrit d'un monestir de Filipines, Bernardo López. I molts Germans, fidels al treball i a la pregària, senzills i humils com Anselm Tetas, Carles Solà, Maur Alcalà, Àngel Caminos, Àngel Prieto o (entre molts d'altres), Pere Damià Jutglar. Intel·lectuals i escriptors com els PP Josep Massot, Miquel Estradé, Jordi Pinell, Andreu Marquès, Joan Carles Elvira o Lluís Duch. Compositors musicals com els PP. Ireneu Segarra i Gregori Estrada i el Germà Odiló Planàs. Liturgistes com els PP. Adalbert Franquesa i Francesc Xavier Altés. Teòlegs com els PP. Evangelista Vilanova i Cebrià Pifarré. Biblistes, com els PP. Guiu Camps, Pius Tragan i Romuald Díaz. Patròlegs com el P. Alexandre Olivar. Historiadors com els PP. Hilari Raguer i Cebrià Baraut. Artistes com els PP. Oriol Diví, Pere Crisòleg

Picas i Pere Busquets. I tants d'altres dels quals guardo un record entranyable, i d'una manera especial del qui va ser prior, el P. Josep Mª Cardona, un home d'una gran delicadesa, d'una extraordinària bondat i d'un cor bo i ple de la saviesa de Déu.

Però també cal recordar monjos que no he conegut i que han estat com les baules d'aquesta gran cadena mil·lenària del nostre monestir: els abats Bartomeu Garriga, Garcias Jiménez de Cisneros, Miquel Muntadas, Josep Deàs, Antoni Mª Marcet, Aureli Escarré, Gabriel Brasó, Gregori Mª Suñol, Emilià Mª Riu, Pere Celestí Gusi. Monjos com els compositors i músics Manuel Guzman, Anselm Viola, Narcís Casanoves o el biblista Bonaventura Ubach, entre molts d'altres. I d'una manera particular cal que recordem els monjos màrtirs de Montserrat, que van donar la vida pel Crist durant la guerra civil.

En aquests mil anys d'història també cal tindre presents els centenars i centenars d'escolans, que al llarg dels segles i amb el seu cant, han embellit la litúrgia. I encara, els oblats benedictins i els confreres de Montserrat, així com els treballadors del Santuari. I d'una manera particular, també formen part de Montserrat els membres de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, que tant s'esforcen i treballen per estendre el culte a la Moreneta. També formen part de Montserrat els infermers de l'equip de Jordi Blancafort que té cura de la salut dels monjos i dels pelegrins. Si abans, els responsables del Servei Mèdic eren la Dra. Elisabet Díaz i l'infermer Antoni Puigbó, dels quals guardem un record inesborrable, en arribar a la seva jubilació han estat reemplaçats per l'equip d'infermeria de Jordi Blancafort, que compta amb excel·lents professionals de la sanitat com el mateix Blancafort i altres infermers i auxiliars d'infermeria com Maria, Quiti, Caty, Marc, Virginia, Elsa, Ruth, Neus, Elena, David, Jordi, Xavier, Jordi, Neus i Jordi. També cal recordar els membres de l'equip d'infermeria que ja han deixat de treballar a Montserrat com Jordi, Norman, Suzy, Manuela, Encarna, Mª Alba, Núria, Climent, Josep M^a, Marc, Toni, Miquel, Ornella, Mireia, Elisabet, Pere, Isabel, Andrea, Diego i Emilio.

En aquesta muntanya santa i en aquest monestir de Montserrat, com ha dit l'abat Manel, “el do d'estabilitat, viscut comunitàriament, ha donat el fruit de Montserrat tal com és avui, un fruit conreat durant segles”. Els monjos, com ha dit també l'abat Manel, “vivim la vocació personal com un do de Déu” i per això “podem viure el Montserrat actual i celebrar els mil anys d'allò que hem acomplert junts, com un altre do de Déu”.

Presents al cor de Catalunya, com ens ha recordat l'abat Manel, Montserrat “ens arrela a una cultura, a un poble i el seu futur”, ja que “les abadies benedictines, allí on es troben, esdevenen punts de referència i d'identitat”.

Acollint els pelegrins que pugen a venerar la Moreneta, “el mil·lenari ens fa conscients”, com ha dit l'abat Manel, “que Maria està al centre de la història de la nostra comunitat com a estel resplendent que il·lumina les rutes dels monjos i dels pelegrins”.

Amb encerts i també amb errors, al llarg de mil anys, de l'abat Oliba a l'abat Manel, els monjos de Montserrat hem intentat ser testimonis de l'Evangelí, homes acollidors i

arrelats a la terra, defensors de la nostra llengua i signes d'esperança i de fraternitat, de comunió i de pau.

El Montserrat d'avui, després de mil anys de vida, ha de continuar la seva missió de sempre, tal com el papa Pau VI demanava a l'abat Gabriel Brasó: "L'Església espera de Montserrat que siga una font de vida cristiana per a tots els qui s'hi posen en contacte. Que tinga cura, especialment, dels intel·lectuals. Que els mateixos monjos cultiven la ciència i siguen hòmens de cultura. Però, encara més que tot això, esperem de Montserrat l'autenticitat d'una vida monàstica. L'Església, hui, té la necessitat de tot: de sacerdots donats a una pastoral actual, d'eclesiàstics que cultiven la ciència i siguen capaços d'orientar cristianament els intel·lectuals; però sobretot", deia el papa Montini, "té necessitat de hòmens que visquen de cara a Déu. aquests, hui, són pocs, perquè el nostre món és atret pel vertigen de l'acció. Per això és precís que els monjos siguen fidels a la seua vocació monàstica, com una necessitat d'Església".

"Com a bons benedictins", acabava el papa Pau VI, "anteposeu l'ora al labora. Que la pregària ocupe sempre el primer lloc. Una pregària litúrgica sincera i solemne, com ho feu a Montserrat i que és la millor lliçó que podeu donar als sacerdots i als seglars. Però sobretot, una pregària que es confonga amb la vostra vida mateixa, vida d'hòmens dedicats a estar sempre de cara a Déu".

Per això ara, en aquest 2025, donem gràcies a Déu per aquests mil anys de presència monàstica a la muntanya de Montserrat.

Al servei de l'Evangeli

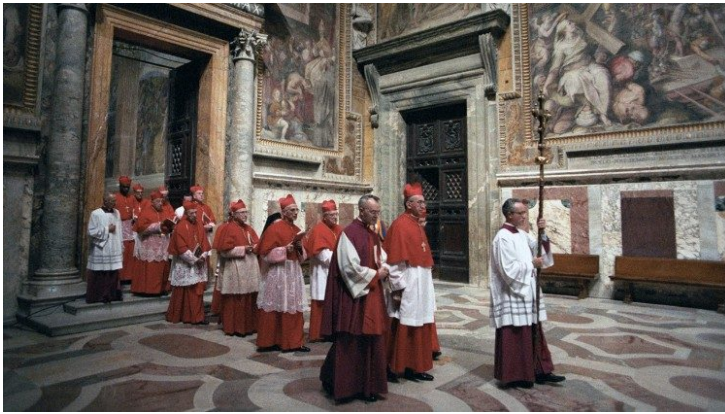
La dona adúltera

JAUME PEDRÓS

*prevere del bisbat de Lleida
rector del seminari diocesà*

Jesús era un gran pedagog. Ho podem contemplar en aquesta coneguda escena de l'evangeli de Joan. Tots coneixem la narració de l'adúltera (alguns comentaristes no la tenen en compte donant per suposat que no és de Joan). Però és una escena paradigmàtica. Ja d'entrada ens adonem de la falsedat d'aquells mestres de la Llei i fariseus quan porten a Jesús una dona que havia estat sorpresa en el moment de cometre adulteri. On és l'home també adúlter? El Levític diu clarament: Si algú comet adulteri amb la muller d'un altre, tant l'adúlter com l'adúltera seran condemnats a mort (Lv 20, 10). També el Deuteronomi: Si un home és sorprès jaient amb una dona casada, tots dos han de morir, l'home i la dona (Dt 22, 22). La Llei és clara: per què acusar només la dona?. Una prova clara de la mala intenció d'aquells escribes i fariseus. Volen ser fidels complidors de la Llei o volen rabejar-se i humiliar la dona?. Llavors ve la falsa pregunta que fan a Jesús, una pregunta que és un trampa. Perquè de fet, ells ja li donen la resposta a la pregunta que li plantegen. Per tant en realitat no és que vulguin saber què és el que cal fer en aquest moment. Li diuen a Jesús: I tu, què hi dius? Però abans ja li han plantejat clarament: Moisès ens ordenà d'apedregar aquestes dones. Es evident la mala voluntat que amaga la pregunta. Digui el que digui, l'acusaran. Volen comprometre Jesús. Si diu que s'ha de complir la Llei de Moisès, llavors tota l'aurèola d'amic del pecadors, d'home compassiu i misericordiós, se'n en va en orris. I per altra banda pot ser acusat pel romans ja que en aquest moment els jueus no tenien dret a executar una pena capital. Però si diu que no, que no cal seguir el que va ordenar Moisès, el poden titllar de renegar de la mateixa Llei donada per Déu, de ser un rebel a la voluntat de Déu. Què fa Jesús?. Primer que tot, una pausa: Jesús es va ajupir i començà a escriure a terra amb el dit. Dóna temps perquè els mateixos acusadors reflexionin sobre el que estan fent. I davant la seva insistència, Jesús no acusa ningú. No els tira a la cara la seva maldat ni la seva pregunta tramposa. Molt diferent de l'actitud que de vegades té Jesús als sinòptics (Mt 23). Ara fa que entrin en el seu interior. Si tant d'interès tenen pel bé, per la Llei, segur que deuen ser molt bons complidors d'aquesta Llei. En aquest cas, ja poden començar a lapidar aquella dona: Aquell de vosaltres que no tingui pecat, que tiri la primer pedra. I almenys en aquest cas són prou sincers com per a reconèixer el seu pecat; no són hipòcrites: Ells, en sentir això, s'anaren retirant l'un darrere l'altre començant pels més vells. Ni tan sols en aquest moment Jesús no els acusa de res, no desemmascara el seu

pecat i la seva trampa. Han reconegut el seu pecat, implícitament se n'han penedit i deixen Jesús sol amb la dona. També ells són objecte de la misericòrdia de Jesús. Ara es troba l'únic innocent amb la pecadora. L'únic que li podria tirar pedres no ho farà perquè Déu no ha enviat el seu Fill al món perquè el món fos condemnat, sinó per salvar-lo per mitjà d'ell (Jn 3,17). Jesús vol la vida, no la mort, el perdó no el càstig. Es el que deia Ezequiel: Jo no desitjo la mort de ningú. Convertiu-vos i viviu! (Ez 18, 32). I també: Jo el Senyor Déu, afirmo, tan cert com visc, que no desitjo la mort del malvat. El que jo vull és que abandoni el seu mal camí i que visqui (Ez 33, 11; i Lc 19, 10) Els dos textos parlen de viure. Dóna una nova oportunitat a aquella dona: sí, ha equivocat el camí, però ara pot començar una vida nova: Jo tampoc no et condemno. Vés-te'n i d'ara endavant no pequis més. Per Jesús és més important la persona que la llei. I el perdó ja és una crida a la conversió. Però és important veure com Jesús no li fa cap pregunta, no furga en el seu pecat, no pregunta cap detall del que ha fet, no li demana si té cap excusa. Ni tan sols li pregunta si està penedida: Només li fa present l'amor de Déu. I la convida a no tornar a pecar. Déu perdona i ara aquesta dona pot canviar de vida. Aquella pecadora, ara renovada, té una vida nova per endavant, ara pot seguir el camí de l'amor veritable. No judiqueu i no sereu judicats; no condemneu, i no sereu condemnats, perdoneu, i sereu perdonats (Lc 6, 37). Jo he vingut perquè les ovelles tinguin vida, i en tinguin a desdir (Jn 10, 10)

Al servei de l'altar

Canvi de Papa: els rituals

EDUARDO PIRE MAYOL

*prevere del bisbat de Terrassa
secretari general i canceller*

El passat dilluns de Pasqua, 21 d'abril de 2025, ens arribava al matí la notícia de la mort del papa Francesc. Alguns han dit que sobtada, perquè escasses 24 hores abans havia impartit la Benedicció *Urbi et Orbi* i havia fet el recorregut habitual en papamòbil per la plaça de Sant Pere, altres sostenen que esperada per la seva delicada salut durant els últims mesos.

En tot cas, el dissabte de l'Octava de Pasqua, 26 d'abril, vam veure com se celebrava la missa exequial pel seu etern repòs en un matí radiant al *sagrato* de la plaça de Sant Pere del Vaticà, presidida pel nonagenari degà del Col·legi, el Cardenal Giovanni Battista Re i amb l'assistència d'un número elevat de ministres, caps d'estat i govern, religiosos i fidels de tot el món.

En aquest context de Seu Apostòlica vacant, esperant que se celebri el conclave que escollirà el nou papa, volem parar atenció en els llibres litúrgics que recullen les celebracions previstes per aquest moment que viu l'Església. Aquests rituals són: *Ordo Exsequiarum Romani Pontificis (editio typica altera, 2024)*; *Ordo Rituum Conclavis (editio typica, 2000)* i *Ordo Rituum pro Ministerii Petrini Initio Romae Episcopi (editio typica, 2005)*.

Tots aquests rituals van ser reformats segons allò prescrit per la Constitució Apostòlica *Universi Dominici Gregis* publicada el 22 de febrer de 1996 per sant Joan Pau II i en la qual es recull la normativa referent a la Seu vacant i l'elecció del bisbe de Roma.

I. *Ordo Exsequiarum Romani Pontificis (2024)*

El primer d'ells, el ritual d'exèquies papals, ja va ser comentat en ocasió del primer aniversari de les exèquies del papa emèrit Benet XVI. Simplement fer notar que en el mes d'abril de 2024 el Sant Pare Francesc va aprovar una segona edició d'aquest ritual. Les principals diferències o novetats, a més de suprimir l'ordinari de la missa en el propi ritual, són la constatació de la mort a la capella privada del papa i no a l'habitació del difunt; l'ús d'una única caixa de fusta amb revestiment de zinc i no una de xiprer, una altra de plom, posteriorment zinc, i una tercera de roure; l'exposició del cos a la basílica vaticana ja dins de la caixa oberta i sense cadafal i la simplificació de títols papals en els

textos rituals, preferint la referència a bisbe de Roma en les seves diverses expressions. A més, es preveu el trasllat al lloc de la sepultura -tercera estació- amb més claredat que a la primera edició del ritual, en clara referència a la intenció de Francesc de ser enterrat a Santa Maria la Major i no a Sant Pere del Vaticà. Manté també la tradició, que s'està celebrant aquests dies juntament amb les congregacions generals de cardenals, les misses funerals *De Novendialibus* que, com el nom indica, són les eucaristies que, durant nou dies, se celebren a la basílica vaticana encomanant l'ànima del difunt Sant Pare mentre es prepara l'elecció del seu successor. Cada dia està previst que la celebri un grup divers de col·laboradors del difunt (capella papal, fidels i treballadors de la Ciutat del Vaticà, diòcesi de Roma, canonges de les basíliques papals, cúria romana, religiosos, etc).

II. *Ordo Rituum Conclavis (2000)*

Pel que fa a l'*Ordo Rituum Conclavis*, fem notar, com el nom indica, que és el llibre litúrgic que regula els ritus i les celebracions durant el conclave. Va ser elaborat per l'Oficina de Celebracions Litúrgiques del Summe Pontífex amb Mons. Piero Marini com a Mestre, aprovat per sant Joan Pau II l'any 1998 i publicat l'any jubilar 2000.

El ritual repassa en els seus cinc capítols tots els elements que envolten el conclave de cardenals: missa *pro eligendo Pontifice*, processó d'entrada al conclave i jurament dels cardenals, elecció del papa i, finalment, solemne anunci de la seva elecció a l'Església i al món. També fa referència a altres elements com pot ser el jurament que han de fer, en una celebració prèvia, tots aquells bisbes, prelats, religiosos, guàrdia suïssa i tothom qui, durant els dies del conclave, està en contacte directe o indirecte amb els cardenals electors.

Sembla particularment significativa la *statio* que té lloc de la capella Paulina a la Sixtina. Després de la salutació litúrgica i una pregària, es canten les lletanies dels sants, repassant tots els sants pares i l'himne *Veni, creator Spiritus* en arribar tots els cardenals a la Sixtina. Acabat aquest cant d'invocació de l'Esperit Sant, el cardenal que presideix la celebració, i presidirà les sessions del conclave, fa un llarg jurament de fidelitat, obediència i silenci al quan un per un tots els cardenals electors s'uneixen (*Et ego N. cardinalis N. spondeo, voveo ac iuro. Sic me Deus adiuvet et haec Sancta Dei Evangelia quae manu mea tango*) abans del conegut *Extra omnes* del Mestre de les Celebracions Litúrgiques del Summe Pontífex. Hi ha un altre text ritual significatiu i que pot ajudar a comprendre la importància d'aquestes votacions. Són les paraules que cada cardenal elector diu mentre deposita la seva papereta, amb el fresc del Judici Final de Miquel Àngel al davant: *Testor Christum Dominum qui me iudicaturus est, me eum eligere, quem secundum Deum iudico eligi debere*. Finalment, quan ha estat escollit el successor de Sant Pere, el cardenal que presideix pregunta a l'elegit: *Acceptasne electionem de te canonice factam in Summum Pontificem?* i també el nom que vol fer servir com a papa.

III. *Ordo Rituum pro Ministerii Petrini Initio Romae Episcopi* (2005)

En darrer lloc trobem l'*Ordo Rituum pro Ministerii Petrini Initio Romae Episcopi*. Aquest últim fou elaborat durant el final del pontificat de sant Joan Pau II però aprovat pel seu successor, el papa Benet XVI, qui va decretar la seva publicació escassos dies abans de fer-lo servir pel seu propi inici de ministeri petrí. Aquest llibre litúrgic inclou les celebracions d'anunci del nou papa i benedicció *Urbi et Orbi*, la missa solemne d'inici del ministeri petrí al *sagrato* de la basílica vaticana, una visita i pregària al "trofeu" de la basílica de Sant Pau Extramurs, per expressar la unió inseparable de Sant Pere i Sant Pau. També recull les celebracions de presa de possessió de la càtedra romana, a la basílica de Sant Joan del Laterà, Catedral de Roma i, després d'aquesta celebració, la visita a la Mare de Déu, *Salus Populi Romani*, a la veïna basílica papal de Santa Maria la Major.

Per destacar dos elements en aquest ritual, trobem la imposició del pal·li i l'entrega de l'anell del pescador, en la missa d'inici de ministeri com a bisbe de Roma, i la presa de possessió de la càtedra romana a Sant Joan del Laterà. Respecte al que recull el ritual en la seva edició típica de 2005, tan en el cas del papa Benet com en el de Francesc, aquests ritus van tenir lloc abans de començar la celebració, i no després de la proclamació de l'evangeli en llatí i grec, tal com ho recull l'*Ordo*. Els textos d'aquest ritual són, la majoria, de nova creació, tot i que estan enriquits de referències bíbliques i també algunes patrístiques.

Després de veure breument els elements més importants d'aquests tres llibres litúrgics propis de les celebracions papals, tot encomanant les reunions i celebracions que estan tenint lloc aquests dies a la ciutat eterna, i demanant la gràcia espiritual per aquells que han de discernir i escollir, restem a l'espera de l'anunci del protodiaca del Col·legi cardenalici al balcó central de la basílica vaticana: *Annuntio vobis gaudium magnum; habemus Papam*.

Deixebles de l'Evangeli

El dia que els caputxins vam organitzar un míting socialista

EDUARD REY

caputxí, guardià del convent de Sarrià

El 13 de desembre de l'any passat, la nostra sala d'actes es va omplir a vessar en un acte en record del Pare Llimona. Però organitzar-lo no va ser fàcil per a mi.

El 2024 es celebrava el centenari del naixement i els vint-i-cinc anys de la mort del caputxí Jordi Llimona. Al llarg de l'any, la idea de fer algun tipus d'acte en record seu va anar planant sobre el convent, però jo, com a guardià de la comunitat (a sant Francesc, amb tota la raó, no li agradaven les paraules "superior" o "prior"), no acabava de decidir-me. Ja fa anys, quan va aparèixer el volum *Jordi Llimona, rebel i fidel*, una àmplia miscel·lània sobre la seva persona i els seus llibres, vaig escriure un article al blog *A la caputxina* més aviat crític, que posteriorment vaig esborrar. Els dubtes sobre si era bo alimentar el record del Pare Llimona em tenien indecís. Només quan vaig veure que altres podrien acabar-ho fent pel seu compte, amb resultat incert, vaig preferir assumir-ho i promoure-ho jo mateix.

El món dels records és complex. Fra Jacint Duran, quan era provincial, solia dir: «A vegades hi ha frares que es recorden, però no es coneixen». Volia dir que, potser sovint, les impressions que hem tingut d'algú en algun moment de la vida queden fixades. Amb el temps aquella persona canvia i no ens n'adonem, seguint veient, no la persona com és ara, sinó com la recordem. La memòria de tota una generació de frares partia del Pare Llimona dels anys quaranta i cinquanta, quan va passar en pocs anys d'estudiant a formador. Home capaç de proximitat i amb capacitat d'escolta, excursionista enamorat de la muntanya, els qui havien estat els seus companys o deixebles en tenien en general molt bon record.

Cal dir que fins al final va ser un frare molt compromès amb la vida conventual, fidelíssim a la pregària del cor i als altres actes de comunitat, un home que dedicava molt de temps a llegir i a escriure a la cel·la o a atendre personalment tota mena de persones sense distincions, un xic temperamental, però sempre bon company i habitualment afable. No crec que gaires frares llegissin els seus llibres de contingut polític o social, i si li sentien dir alguna cosa gaire trencadora, somreien amb una certa condescendència.

Per a mi, nascut a finals de la dècada dels setanta, la perspectiva era molt diferent. Debats a TV3 on ell defensava l'avortament (seria impensable avui que un mitjà públic posés a debat aquest tema...), aquell sermó del temps de Pasqua farcit d'exegesi bíblica mal digerida que va provocar que sortint la meua mare digués: «A veure si serà que no hem de creure en res», aquella conversa en què em va dir que calia distingir entre Jesús home i el Fill de Déu i a la meua objecció sobre si això no era nestorianisme va respondre: «A vegades els heretges tenen raó»... En aquella època es considerava el Pare Llimona una veu crítica dins de l'Església. Jo hi veia una veu acrítica amb el món, que s'apuntava al carro de qualsevol cosa presentada amb l'etiqueta de "progrés".

Més d'una vegada m'he preguntat quin llegat ha deixat el Pare Llimona. Les noves generacions de frares no n'han sentit a parlar, i si llegissin els seus llibres o, per un impossible, assistissin a un dels seus sermons, quedarien desconcertats. Ell va seguir sent caputxí tota la vida, fins i tot una figura bonica de frare. Però penso que el seu caparró havia emigrat del convent, sense que ell n'arribés a ser conscient. Cap a on?

L'acte del 13 de desembre em va donar una pista: si voleu saber on hi ha el llegat del Pare Llimona, aneu al PSC.

Certament que la intenció de l'acte *Recordant el Pare Llimona* no era fer un míting socialista. Jo mateix vaig ser el primer sorprès de trobar l'entusiasme amb què la gent del Partit hi va assistir. Hi havia alguns peixos grossos. El mateix president Illa va estar a punt de venir, segons ens van dir, però finalment no ho va poder encaixar a la seva agenda.

Entre les intervencions, la més emotiva va ser la de la cantant Maria del Mar Bonet, però la més vibrant va ser la del Sr. Josep Maria Carbonell, president de Blanquerna. Entre les coses que va dir, una em va cridar especialment l'atenció: la presència del Pare Llimona al Partit va donar confiança a tot un grup de cristians per comprometre's políticament. Segons ell, el Pare Llimona té a veure amb el fet que el PSC, comparat amb altres esquerres, no tingui un to especialment anticlerical.

D'una manera estranya, aquest descobriment m'ha reconciliat amb la seva figura. No seré jo qui el segueixi en el camí d'un compromís amb un partit polític, però ara entenc des d'on es veu més nítida la seva imatge. Intueixo que tampoc al Partit es llegien els seus llibres: ha estat més el record de la seva figura el que ha deixat una petjada.

Així va ser com em vaig trobar organitzador involuntari, i fins i tot sorprès, d'un míting socialista...

El Pare Llimona era un home de compromís. En els últims anys de la presidència de Felipe González, quan esclataven casos de corrupció, el pare Lluís Sans (amb qui tenien una gran amistat) el burxava: «Deixa ja els socialistes! No veus que tot és corrupció?». I ell responia: «Jo abans de prendre un compromís m'ho penso molt, però abans de deixar un compromís que he pres, encara m'ho penso més».

I sí, es va mantenir fidel tant a l'Orde com al Partit. Però crec que el seu pensament es va anar decantant cap al Partit. I el meu descobriment d'ara és que allà, potser sense plantejar-s'ho, va fer un servei a l'Església.

Ara que ja m'he reconciliat amb el seu record, descansi en pau el Pare Llimona.

Un sol cor i una sola ànima

Alguns elements religiosos del nacionalisme americà

JAUME FLAQUER, SJ

*prevere jesuïta
professor de la Facultat de Teologia de Granada*

És ben coneguda la importància de la dimensió pública de la religió als Estats Units. En les antípodes de la prohibició francesa a l'Estat perquè pugui preguntar els ciutadans per la seva religió, els EEUU publiquen sempre l'adscripció religiosa dels parlamentaris (cf. www.pewresearch.org). És molt significatiu que al país hi hagi un 28% de persones sense religió i que al Congrés solament hi hagi un 0,6%. En canvi existeix una sobre-representació de la majoria de les esglésies cristianes: 86,7% dels congressistes ho són mentre que a la societat en són un 62%. Una excepció notable la trobem entre els pentecostals: en són un 4% de la societat i en canvi, al parlament, solament en són un 0,4%, és a dir, dos parlamentaris. Aquesta dada mostra o bé una baixa formació de la comunitat o bé un desinterès per la política.

En el sentit contrari, és molt cridaner que els jueus al parlament siguin un 6% quan a la societat no passen d'un 2%. Aquest fet, explica una part de la política exterior nord-americana.

Tot i la importància de la religió, la secularització avança en el país: un 20% de la població afirma haver perdut la fe. És veritat que està lluny del cas d'Espanya, que és el campió

mundial amb un 35%, però indica ja una tendència. Es conegut que les regressions proteccionistes apareixen sovint quan hi ha una percepció d'amenaça.

En aquest context, no és d'estranyar que s'invoquin certs elements religiosos lligats a la història del nacionalisme americà, el més important dels quals és, sens dubte, la imatge de la "Ciutat sobre la lloma" (*City upon a hill*). És una imatge present en un famós sermó atribuït al pastor purità, John Winthrop, l'any 1630 i que portava per títol: "*A Model of Christian Charity*". Prenent el verset del Sermó de la muntanya, a Mt 5,14, que parla de la llum visible d'una ciutat situada a d'alt d'un turó, el sermó convidava als nous colonitzadors de ser un model visible de caritat. El nacionalisme americà ha utilitzat aquesta imatge per indicar el paper modèlic que han exercir els Estats Units davant del món, en particular per les seves llibertats. Durant la segona guerra del Golf, es va invocar-la per proclamar la missió dels EEUU d'instaurar la democràcia en el món.

Una altra dimensió de la imatge de la ciutat té connotacions clarament escatològiques similars a la de la Nova Jerusalem que baixarà del cel i tots els pobles hi pujaran. És significatiu que l'estudi sobre la religió dels parlamentaris americans abans citat es tituli precisament: "*Faith on the Hill*".

El segon concepte clau és el del "Destí manifest" al que està cridat el país. Es tracta d'una expressió pronunciada pel periodista O'Sullivan el 1845 i que profetitzava la missió d'arribar a dominar la riba occidental del continent per expandir la seva cultura a costa dels indígenes. Per aquesta missió, es van conquerir territoris als mexicans, es va comprar Alaska a Rússia, es va invocar en el primer viatge cap a la Lluna, i s'aspira a conquerir ara Groenlàndia. La idea de "destí" atorga als EEUU una missió divina que no és, tanmateix, un "*fatum*" inapel·lable sinó que requereix la voluntat humana. Alguns intèrprets han fet notar que l'anglès no utilitza aquí el terme "*fate*" sinó el de "*destiny*" en aquest sentit.

En el discurs d'investidura del 20 de gener d'aquest any, Trump va utilitzar literalment l'expressió "*destí manifest*" en un context d'expansió territorial que inclou l'espai. Pel que fa a la imatge de la ciutat elevada, la trobem de manera implícita quan parla de "*nous cims*". Heus aquí uns fragments:

- "La nostra llibertat i el gloriós destí de la nostra nació ja no estan segurs. I restaurarem immediatament la integritat, la competència i la lleialtat del govern dels Estats Units."
- "Així que, en alliberar la nostra nació, la guiem cap a nous cims de veritat i èxit."
- "Els Estats Units tornaran a convertir-se en una nació en creixement, una nació que augmenta la seva riquesa, expandeix el seu territori, construeix les seves ciutats, clama les seves exportacions i omple la seva bandera de nous i bells horitzons."
- "I prolongarem el nostre destí manifest fins a les estrelles, utilitzant les nostres capacitats per plantar les barres i estrelles al planeta Mart."

Aquests dos conceptes religiosos són emprats per al servei d'un discurs nacionalista de tipus populista. Ens podem preguntar si són solament excuses o bé són objecte de fe.

El Vice-President, James D. Vance, és un catòlic amb la convicció d'un convers que va ser profundament impactat per la figura de sant Agustí. Ha justificat la política envers els immigrants a partir d'una interpretació de l'*ordo amoris* del bisbe d'Hipona segons el qual -en no poder estimar tothom- s'hauria de prioritzar els propers. Per això, sense mencionar-lo, en la carta del Papa als bisbes americans, aquest va recordar que "el veritable *ordo amoris* que s'ha de promoure és el que descobrim meditant constantment la paràbola del Bon samarità".

Trump, en canvi, sembla no tenir cap altre Déu més que ell mateix: l'estàtua d'or de sí mateix (com si fos un nou vedell) erigida en una hipotètica Gaza turística és una *boutade* significativa.

Un bisbe ens parla

Francesc, el Papa de les perifèries

+XAVIER GÓMEZ GARCIA

bisbe de Sant Feliu de Llobregat

El papa Francesc va venir de la "fi del món", va arribar d'una perifèria geogràfica plena de vida al centre del catolicisme per posar les perifèries existencials i els qui les habiten al cor de la missió de l'Església.

Francesc ha estat un Pastor Universal que s'entenia a si mateix com a deixeble missioner. Els dotze anys de servei i magisteri han iniciat la crida a posar l'Església en estat permanent de missió, en sortida sinodal. No hi ha cap missió sense testimoni. En un moment global que necessitava testimonis més que mestres, el papa Francesc ha estat sobretot testimoni del Ressuscitat i després mestre en el discerniment i la santedat de la porta del costat. En una Església hospital de campanya, Església que es mira en la icona del bon samarità i de la dona samaritana, Francesc va proposar el fenomen de les migracions com el "signe dels temps", del nostre temps. I no es va equivocar. En fer-ho va aconseguir despertar consciències amb una sola paraula pronunciada sobre el Mar Mediterrani convertit en fossa comuna: vergonya. Ens va ensenyar que la indiferència i la cultura del descart també maten. Amic de la vida i dels pobres va voler reformar l'Església des de la proximitat als descartats de tota mena. Entre ells, les persones migrades i refugiades portants d'un missatge diví.

En la tradició dels profetes i en continuïtat amb els seus predecessors, Francesc amb gestos, trobades, viatges i paraules va deixar un llegat al Poble i un missatge a la humanitat. Encara que alguns es neguin a reconèixer-ho, sabem que el Déu de Jesús ens parla per mitjà de les persones en mobilitat humana forçada. Ens parla en una Encarnació continuada a través de rostres, històries de lluita, superació, a través de xarxes de solidaritat que es teixeixen per tot el món. Déu camina amb elles i ells, ens crida a fer un “nosaltres” cada cop més gran. Francesc no es va limitar a parlar de les persones migrades, sinó a parlar amb les persones migrades. Ens va convidar a mirar els ulls i escoltar amb el cor.

Per al papa Francesc els migrants i refugiats van ser prioritat, perquè hi trobem el Senyor i perquè amb elles i ells apreníem a desarmar les injustícies, violències i desigualtats que empenyen a deixar el propi país a la recerca d'un futur. Francesc, que va iniciar el seu ministeri a Lampedusa, va estar a punt de concloure'l a les Illes Canàries, del Mediterrani a l'Atlàntic, portà sempre les persones migrades i refugiades al cor i per sempre els ha posat en el cor pastoral de l'Església, on batega el Cor de Crist, bon Pastor.

Hem vist, hem llegit

Carta a TV3 sobre el programa 30 MINUTS titulat *LA BONA MORT*

XAVIER SOBREVIA VIDAL

prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Voldria fer arribar la meua impressió sobre el programa de 30 minuts emès el diumenge 30 de març, titulat *La bona mort* i el programa especial sobre l'eutanàsia que es va emetre a continuació *Parlem de la bona mort*.

Penso que l'eutanàsia és un tema difícil i molt complex, on s'hi barregen molts factors físics, psicològics, familiars, econòmics, socials i espirituals. Per això crec que en el reportatge i en la conversa posterior, hi ha una manca de pluralisme i una mirada molt reduccionista de la situació del malalt, dels familiars i dels professionals. Crec que es deixen de tractar diversitat d'aspectes importants relacionats amb l'eutanàsia i es dona una visió parcial de com fer front a una situació de malaltia greu o d'una gran discapacitat.

L'elecció de la malalta que protagonitza principalment el reportatge de 30 minuts, una activista de l'associació proeutanàsia, *Dret a Morir Dignament*, marca clarament la tendència de tot el que es presenta i es diu. Potser caldria ampliar la perspectiva i fer un reportatge sobre persones que, malgrat una greu malaltia, volen seguir vivint, com en Jordi Sabaté Pons, també malalt d'ELA.

Crida l'atenció que repetidament es planteja l'eutanàsia com a única solució al sofriment, ignorant la realitat d'uns tractaments adequats als patiments amb unes cures pal·liatives de qualitat. Milers de persones a Catalunya no reben l'atenció que necessiten els seus patiments per una deficient cobertura sanitària, però això clarament és ignorat. La solució que es difon en el programa és únicament acabar amb la vida de la persona que pateix i no amb el patiment de la persona. Això em sembla molt greu, arriscat i injust.

Com s'explica en la conversa posterior, les motivacions d'aquest reportatge, que ha estat preparant-se durant dos anys, és donar normalitat i fer propaganda perquè més persones coneguin i demanin l'eutanàsia, en definitiva, que demanin que se'ls provoqui la mort.

Cal reconèixer que, quan s'està difonent la llei de l'eutanàsia, s'està fomentant que es descartin persones malaltes que són vulnerables física i psicològicament.

En el programa no s'expliquen alternatives que alleugin el patiment. Diverses vegades es diu que impedir o retardar l'eutanàsia és fer patir. Però no es diu que l'eutanàsia és, al cap i a la fi, que una tercera persona provoqui la teva mort. "Deixar marxar" o "deixar anar" són eufemismes, per no dir les coses pel seu nom.

El reportatge planteja directa i indirectament que hi ha "vides que no valen la pena ser viscudes". Però no es parla dels greus riscos que això comporta. Tot plegat ens porta a preguntar-nos: És bo viure? És un bé matar? És un bé provocar la mort? Està bé suïcidarse?

Penso, en definitiva, el que es vol comunicar és que demanar la mort i provocar la mort d'un ésser humà és un acte d'amor, un acte bo. És vol convertir el mal en un bé. I això és un engany.

També el programa proposa que podem descartar la nostra vida quan ha canviat tant que s'acaba pensant que jo no soc jo. Però moltes persones, potser totes, hem canviat molt durant la vida i podem dir que ara som unes altres de diferents de com érem anys enrere. Adaptar-nos i acceptar les diferents etapes de la vida és un acte de maduresa i realisme que cal fomentar.

Una malaltia greu com és l'ELA comporta molts canvis. Canvis que podem ajudar a assumir o negar, que podem ajudar a viure o repel·lir. Ajudar a assumir els canvis és una tasca fonamental si estimem.

La presentadora del programa especial té la sinceritat de dir que no és un debat. És un programa especial per "ajudar a morir", ajudar a morir provocant la mort dels malalts amb l'eutanàsia. És veritat, no hi ha opinions diverses, tothom està d'acord amb l'eutanàsia i la llei ho ha convertit en un "dret". Ara és un dret que et puguin matar.

Lamentablement es manté un gran biaix en totes les informacions, que des de l'any 2021, he escoltat a TV3 sobre l'eutanàsia. Totes a favor de l'eutanàsia, cap opinió discordant. Però la publicitat a favor de la mort dels malalts amb l'eutanàsia mai havia arribat a l'extrem d'ahir.

Espero que s'entenguin bé les meves paraules, els ajudi a reflexionar i a presentar temes tan delicats i importants amb més objectivitat, imparcialitat i debat.

